

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ เมืองนครพนม จังหวัด นครพนม
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ เดือน. กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นางวิไลญา เหมือนเหลา
๒. เลขประจำตัวประชาชน .
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ ๑ ตำบลวังตามัว อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ๔๘๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๙๕-...๑๖๒๒๔๔๑ Facebook - Line -
เกิด พ.ศ. ๒๕๐๙ ..
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
คณะ/สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ (รปศ.) การเมืองการปกครอง
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....กำนันตำบลวังตามัว
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๐๐,๐๐๐. บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๘ (แทนสามี นายวิจิตร เหมือนเหลา (เสียชีวิต) อดีตเกษตรกร
ต้นแบบ ศพก.หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗)

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน...๑...แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
แปลงเรียนรู้การผลิตข้าวลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/น้ำหมักชีวภาพ, การใช้สารชีว
ภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช การปรับปรุงบำรุงดิน, การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวในอัตราที่เหมาะสม
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน...๘...ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การลดต้นทุนการผลิตพืช การผลิตข้าวตามหลัก GAP โดยผลิตข้าวที่ดีและเหมาะสม
ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การปรับปรุงบำรุงดิน
ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน IPM การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์
ฐานเรียนรู้ที่ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง
ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การการบริหารจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า
ฐานเรียนรู้ที่ ๖ การจัดทำบัญชีครัวเรือน
ฐานเรียนรู้ที่ ๗ การปลูกพืชแบบอินทรีย์
ฐานเรียนรู้ที่ ๘ การปฏิรูปที่ดิน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน...๑๑...หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน...๓...หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตพืช
๒. การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
๓. การปรับปรุงบำรุงดิน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน...๔...หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจพอเพียง
๒. เกษตรทฤษฎีใหม่
๓. เกษตรผสมผสาน
๔. การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน...๔...หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
๒. การปลูกพืชแบบอินทรีย์
๓. การปฏิรูปที่ดินการเกษตร
๔. การใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมานำจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต วัตถุประสงค์การทำนาแบบลดต้นทุน โดย

- - การไถกลบตอซึ่งข้าวหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
 - - ปรับปรุงบำรุงดินด้วยการปลูกปอเทือง ไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสด ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมี
 - - ใช้ปุ๋ยคอกมูลวัว ทำปุ๋ยอินทรีย์/น้ำหมักชีวภาพใช้เอง
 - - ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง และใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวในอัตราที่เหมาะสม
 - - การจัดการศัตรูพืช โดยเน้นการใช้ชีวภัณฑ์ การควบคุมโดยวิธีธรรมชาติ เพื่อลดการใช้สารเคมีและค่าใช้จ่าย
 - - ทำบัญชีฟาร์ม/บัญชีครัวเรือน บันทึกรายรับ-รายจ่าย เพื่อวางแผนการผลิตและการใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - การถ่ายทอดความรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงและการมีส่วนร่วมของเกษตรกร เกษตรกรจะได้ลงมือปฏิบัติจริง
- ในแปลงสาธิตของ ศพก. และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกัน การอภิปรายกลุ่ม

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ประธาน ศพก. และ ศพก.เครือข่าย นำเสนอข้อมูลด้านการเกษตร เช่น ข้อมูลผลผลิต, ต้นทุน, ปัญหาโรค/แมลง, การตลาด, สภาพดินฟ้าอากาศ, ความต้องการของเกษตรกร อุปสรรค/ปัญหา ในการดำเนินงาน ผ่านการประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอและระดับจังหวัด

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. มีการจัดประชุมและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกษตรกร เปิดโอกาสให้เกษตรกร, ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็น สะท้อนปัญหาที่แท้จริง และเสนอความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพจริงในพื้นที่ ร่วมกันระบุปัญหาและความต้องการของเกษตรกรและชุมชน (เช่น ปัญหาผลผลิตต่ำ, ต้นทุนสูง, ไม่มีตลาด, ขาดความรู้)

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนราย ศพก. ได้แก่:

- เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก.: เป็นแกนหลักและผู้บริหาร ศพก. มีบทบาทสำคัญในการประสานงาน และเป็นผู้ดำเนินการจัดทำแผน
- เกษตรกรและผู้นำชุมชนในพื้นที่ เข้าร่วมในการประชุมประชาคม แสดงความคิดเห็น สะท้อนปัญหา และเสนอความต้องการของชุมชน
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล และเกษตรอำเภอ เป็นผู้สนับสนุนทางวิชาการ ประสานงาน และผู้ช่วยในการรวบรวมข้อมูล, จัดทำร่างแผน, และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรต้นแบบ
- นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น กรมวิชาการเกษตร, กรมปศุสัตว์, กรมประมง, กรมพัฒนาที่ดิน, กรมส่งเสริมสหกรณ์, กรมชลประทาน ฯลฯ ให้ข้อมูลทางวิชาการ, เทคโนโลยี, และนโยบายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนมีความถูกต้องตามหลักวิชาการและสอดคล้องกับนโยบายของแต่ละกรม

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรช่วยลดภาระแรงงานและลดต้นทุนการผลิตทำให้การเกษตรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ต้นทุนปัจจัยการผลิตเพิ่มสูงขึ้น และขาดแคลนแรงงาน แรงงานภาคการเกษตรมีแต่ผู้สูงอายุ คนรุ่นใหม่หันไปทำงานประจำ

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การแก้ไขปัญหาดิน น้ำ และอากาศ

- การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด (เช่น ปอเทือง) และการไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์และโครงสร้างของดิน

- การลดการเผา เปลี่ยนจากการเผาตอซังข้าวเป็นการไถกลบ เพื่อลดมลพิษในอากาศและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

การลดต้นทุนการผลิต

- ลดต้นทุนปุ๋ยและสารเคมี ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และผลิตสารชีวภัณฑ์ เชื้อราไตรโคเดอร์มา ใช้เองเพื่อทดแทนสารเคมี

- ลดต้นทุนแรงงาน ใช้โดรนทางการเกษตร ทำให้ทำงานได้รวดเร็วและแม่นยำกว่าแรงงานคน รวมถึงการใช้เครื่องจักรกลขนาดเล็กที่เหมาะสมกับพื้นที่

การเพิ่มผลผลิตและมูลค่าผลผลิต

- การใช้พันธุ์ข้าวคุณภาพดี เลือกใช้พันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูงและทนทานต่อโรค

- การผลิตข้าวตามมาตรฐานอินทรีย์

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- วิเคราะห์ปัญหาสภาพปัญหาเรื่องดิน น้ำ และอากาศ

- เลือกเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด (เช่น ปอเทือง) และการไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์และโครงสร้างของดิน การลดการเผา เปลี่ยนจากการเผาตอซังข้าวเป็นการไถกลบ เพื่อลดมลพิษในอากาศและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

- ทดลองทำเป็นแปลงสาธิตก่อน

- เปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้กับพื้นที่ที่ยังไม่ได้ใช้เทคโนโลยี การลดต้นทุนการผลิต ช่วยลดเวลาหรือแรงงานได้ คุณภาพหรือปริมาณผลผลิต นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงวิธีการใช้เทคโนโลยีให้ดียิ่งขึ้น จึงค่อยขยายผลการใช้งานไปยังพื้นที่การเกษตรทั้งหมด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสร้างความยั่งยืนใน

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่เหมาะสม การเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ จะช่วยลดความเสี่ยงจากปัญหาต่างๆ และเพิ่มโอกาสในการได้ผลผลิตที่ดี

- ศึกษาและทำความเข้าใจสภาพภูมิอากาศในพื้นที่ เช่น มีแนวโน้มภัยแล้งหรือน้ำท่วม

- เลือกพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ เช่น พื้นที่เสี่ยงแล้งจะเลือกปลูกพันธุ์ข้าวที่ทนแล้ง เช่น กข๖ หากพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม เลือกพันธุ์ข้าวที่ทนน้ำท่วมฉับพลันได้ เช่น พันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕

- เลือกใช้พันธุ์พืชที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ให้มีความต้านทานต่อโรคและแมลง เช่น เลือกพันธุ์ข้าวที่ต้านทานโรคไหม้หรือเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ซึ่งจะช่วยลดความจำเป็นในการใช้สารเคมี

- เลือกพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพดีตรงตามความต้องการของตลาด

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑).....ข้าว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๕.....ไร่-งาน-วา

๑.๒).....ปลูกป่า.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕.....ไร่-งาน-วา

๑.๓).....ไม้ผล.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓.....ไร่-งาน-วา

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด...๓...ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑).....ปลานิล.....จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒).....ปลาตะเพียน.....จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓).....ปลาอื่นๆ.....จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด...๒...ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑).....โค.....จำนวน.....๑๕.....(ตัว)

๓.๒).....ไก่.....จำนวน.....๕๐.....(ตัว)

๓.๓).....จำนวน.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑).....ไม้ผล (กล้วย, มะม่วง ฯลฯ).....จำนวน.....๕๐.....(หน่วย.....ต้น...)

๔.๒).....หวาย.....จำนวน.....๑๐๐.....(หน่วย.....ต้น...)

๔.๓).....ไม้.....จำนวน.....๕๐.....(หน่วย กอ)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑).....เมล็ดพันธุ์.....เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒).....ไถกลบตอซัง.....เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓).....แรงงานหว่านข้าว+ดำนา.....เป็นเงิน.....๓๕๐.....บาท/ไร่

๑.๔).....เก็บเกี่ยว.....เป็นเงิน.....๗๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕).....ค่าอื่นๆ.....เป็นเงิน.....๑๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต.....๑,๗๕๐.....บาท/ไร่

รายได้.....๑๒,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....หวาย

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๓๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....กล้วยน้ำว้า กล้วยหอม

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๔๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าว หน่อไม้

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๕๗,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ประโยชน์ที่ได้รับกับตนเอง

- ได้รับการยอมรับเป็นเกษตรกรต้นแบบด้านการใช้เทคโนโลยี ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพ

- มีรายได้ที่มั่นคงจากผลผลิตเพิ่มขึ้น คุณภาพดีขึ้น ทำให้ขายได้ราคาดีกว่าตลาดทั่วไป และมีรายได้ที่สม่ำเสมอ

- ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ใช้แรงงานและเวลาน้อยลง ทำให้มีเวลาพักผ่อนและทำกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชน

- ได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีอยู่เสมอ ทำให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในวงการเกษตร

๒. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ

- ศพก. เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ทำให้เกษตรกรรายอื่นได้มาเรียนรู้เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ โดยมีต้นแบบที่สำเร็จแล้วให้เห็นจริง

- มีการแลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างเกษตรกร ทำให้เกิดเครือข่ายความรู้ที่เข้มแข็ง

- เกษตรกรรายอื่นสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับแปลงของตนเองเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตได้

- มีการรวมกลุ่มกันผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตามมาตรฐานเดียวกันทำให้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้มากขึ้น

๓. ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ

- เศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน เกษตรกรมีรายได้ดีขึ้น ก็เกิดการใช้จ่ายในชุมชนมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่เติบโต

- มีการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้

- ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร

- การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้นในระยะยาวและยั่งยืน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. การลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชและการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
- การลดการใช้สารเคมีช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ช่วยไม่ให้ดินเสื่อมโทรม ทำให้จุลินทรีย์ในดินยังคงทำหน้าที่เพิ่มอินทรีย์วัตถุและปรับปรุงโครงสร้างของดินตามธรรมชาติ
- ผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง ส่งผลดีต่อสุขภาพของผู้บริโภคและคนในชุมชนในระยะยาว

๒. การจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร

- การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ
- การนำเศษวัสดุมาแปรรูปเป็นปุ๋ยหมักทดแทนการเผา ช่วยลดมลภาวะทางอากาศ และช่วยไม่ให้ดินเสื่อมโทรม
- นำเศษวัสดุเหลือใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสร้างมูลค่าเพิ่มนำกลับมาใช้คืนในแปลงเกษตร ทำให้เกิดการหมุนเวียนทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑. การอนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน
๒. การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ลดการใช้สารเคมีและเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ
๓. การลดมลภาวะทางอากาศ การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทดแทนการเผา
๔. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การผสมผสานภูมิปัญญาเข้ากับการใช้เทคโนโลยี

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศพก. เป็นศูนย์กลางข้อมูลที่รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของชุมชน เช่น ข้อมูลประเภทดิน, แหล่งน้ำ, สภาพอากาศ, และพันธุ์พืชท้องถิ่น สามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการจัดทำแผนการเพาะปลูกที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทำให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และลดการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก. มีการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ สถานที่จัดฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ตรงกับความต้องการของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับคนในชุมชนและหน่วยงานต่างๆ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เกษตรกรสามารถเข้ามาขอคำปรึกษาได้โดยตรง เรามีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหที่หลากหลาย เช่น

- ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช ให้คำแนะนำวิธีการป้องกันและกำจัดโดยใช้สารชีวภัณฑ์
- ปัญหาด้านดินและปุ๋ย ให้คำแนะนำการปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้อง
- ปัญหาด้านการตลาด เป็นที่ปรึกษาในการวางแผนการผลิต หาช่องทางการจำหน่ายผลผลิตและ

การเพิ่มมูลค่า

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่สำคัญอย่างทันท่วงที เช่น เผยแพร่ความรู้และกิจกรรมต่างๆ ของ ศพก. ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย และสร้างกลุ่มไลน์สำหรับเกษตรกรในชุมชนเพื่อสื่อสารข้อมูลและข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เกษตรกรที่ผ่านการอบรมได้นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติจริงในแปลงของตนเอง เช่น การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทดแทนการเผา การใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน การใช้สารชีวภัณฑ์ ควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช การปลูกพืชผสมผสาน เกษตรกรในเครือข่ายมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการลดต้นทุนและผลผลิตที่มีคุณภาพดีขึ้น, มีสินค้าเกษตรปลอดภัยออกสู่ตลาดมากขึ้น, และมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิตและการตลาด

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่มีการทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆอย่างใกล้ชิด เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, และสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาแผนงานส่งเสริมการเกษตรของชุมชน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- เป็นผู้ดำเนินการกำหนดทิศทางและแผนงานของ ศพก. ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและนโยบายของภาครัฐ
- ประสานงานระหว่างสมาชิก, เกษตรกรในชุมชน, และหน่วยงานภายนอก เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
- เป็นตัวแทนของ ศพก. ในการเข้าร่วมประชุมและกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำเสนอปัญหาและผลสำเร็จของชุมชนสู่เวทีที่สูงขึ้น
- ดูแลการดำเนินงานและงบประมาณของ ศพก. ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน ภูมิใจที่ ศพก. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับเกษตรกรในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรมีทางเลือกและโอกาสในการสร้างรายได้ที่มั่นคงมากขึ้น

- สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมเกษตรกรในชุมชนให้มารวมตัวกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง สามารถสร้างอำนาจต่อรองและพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน
- ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร สิ่งที่ทำให้ภาคภูมิใจที่สุดคือการได้เห็นเกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้จนเกิดผลสำเร็จจริง ทั้งการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และการมีรายได้ที่มั่นคงขึ้น ทำให้พวกเขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับเกษตรกร โดยการส่งเสริมให้ลดการใช้สารเคมี ทำให้ชุมชนของเรามีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศก.ก. เราทำหน้าที่เป็นผู้นำในขับเคลื่อนงานและแผนงานของศูนย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นตัวแทนในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และเป็นผู้ผลักดันให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่แล้ว เรายังทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำการเกษตร ให้คำปรึกษา แนะนำ และเป็นพี่เลี้ยงของเกษตรกรในชุมชน ทำให้เราได้รับการยอมรับและความไว้วางใจในฐานะผู้นำทางความคิดและผู้นำการเปลี่ยนแปลง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

เสียสละเวลาจากงานประจำเพื่อทำหน้าที่วิทยากร ถ่ายทอดความรู้ และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรคนอื่นๆ ในชุมชนได้รับประโยชน์และมีโอกาสในการพัฒนา ยินดีที่จะทดลองเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ แม้จะมีความเสี่ยง เพื่อให้เกิดเป็นต้นแบบและทำให้เกษตรกรรายอื่นมั่นใจที่จะนำไปปรับใช้ เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้แปลงเกษตรของเราให้เป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับศึกษาดูงาน และแบ่งปันองค์ความรู้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียม

๔. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

เป็นผู้นำทางสังคม มีความพร้อมในการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้ตัวเองได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต ทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ การบริหารจัดการฟาร์ม ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเกษตรกรที่ยั่งยืน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองนครพนม โดย เกษตรอำเภอเมืองนครพนมและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองนครพนม โดย ปศุสัตว์อำเภอเมืองนครพนม และเจ้าหน้าที่ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นและเกษตรกรเครือข่าย

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ดำเนินการถอดบทเรียนด้วยวิธีการ

- การประชุมกลุ่ม จัดเวทีให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และความสำเร็จร่วมกัน
- การสัมภาษณ์ ลงพื้นที่พูดคุยกับเกษตรกรต้นแบบและสมาชิกใน ศพก. เพื่อสอบถามถึงประสบการณ์จริง ปัญหาที่พบ และวิธีการแก้ไข

- เก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม แบบฟอร์มเพื่อเก็บข้อมูล

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

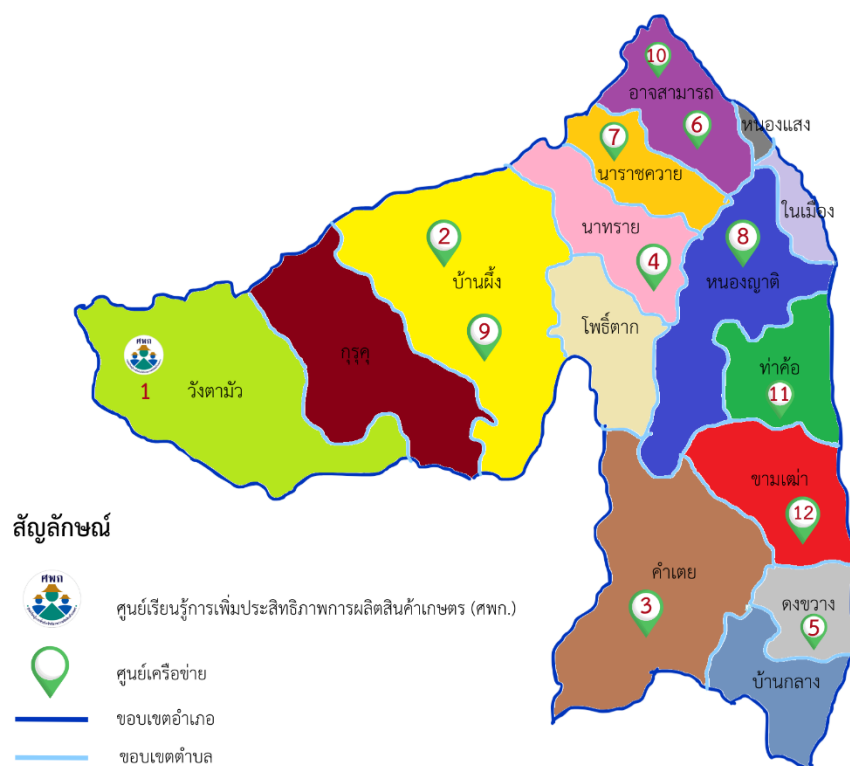
ผู้ร่วมกระบวนการขาดความเข้าใจในกระบวนการอาจไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการถอดบทเรียน และไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และมีข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากร ดังนั้น เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจและสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างในการสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองนครพนม และศูนย์เครือข่าย
พื้นที่อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ลำดับที่	ชื่อศพก.และศูนย์เครือข่าย	ที่ตั้งศูนย์	เกษตรกร	เบอร์โทร
1	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	หมู่ที่ 4 ตำบลวังตามัว อำเภอเมืองนครพนม	นางวิลญา เหมือนเหลา	095-1622441
2	เศรษฐกิจพอเพียง	หมู่ที่ 18 ตำบลบ้านฝาง อำเภอเมืองนครพนม	นางอำพร สงวนศิลป์	096-0350543
3	นาแปลงใหญ่	หมู่ที่ 3 ตำบลคำเตย อำเภอเมืองนครพนม	นายจิระวัฒน์ วงศ์ศรีดา	092-3805917
4	ปราชญ์ชาวบ้าน	หมู่ที่ 7 ตำบลนาทราย อำเภอเมืองนครพนม	นายนิพล คำตา	091-8209099
5	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	หมู่ที่ 6 ตำบลดงขวาง อำเภอเมืองนครพนม	นางศิริพร ชนะเคน	083-2878511
6	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	หมู่ที่ 3 ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม	นายเมธี จันดี	082-3263584
7	เศรษฐกิจพอเพียง	หมู่ที่ 5 ตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม	นายสุนทร พรหมประกาย	089-9189209
8	เศรษฐกิจพอเพียง	หมู่ที่ 3 ตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม	นายอนุศักดิ์ คำสุขะ	089-7103508
9	แปลงใหญ่ตำบลบ้านฝาง	หมู่ที่ 17 ตำบลบ้านฝาง อำเภอเมืองนครพนม	นายศักดิ์สิทธิ์ จันทร์เพ็ง	080-6635622
10	วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงไก่วง	หมู่ที่ 8 ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม	นายทวีชัย ดงงาม	089-5368535
11	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านหนองเสา	หมู่ที่ 5 ตำบลท่าค้อ อำเภอเมืองนครพนม	นายธนภัทร สีเมฆ	084-7987079
12	แปลงใหญ่ลิ้นจี่ นพ.1	หมู่ที่ 2 ตำบลขามเฒ่า อำเภอเมืองนครพนม	นางรัศมี อุทาวงค์	081-3201645

แผนที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ตำบลวังตามัว อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

